

Blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto 1938 želita svojim naročnikom in prijateljem

UREDNIŠTVO IN UPRAVA.

Praznik ljubezni

Skrivnosti polni praznik božjega rojstva bo znova potrkal na človeške duše in jih napolnil s svetostjo in ubranostjo. Rojena je božja Ljubezen; znova se začenja v naših spominih pot Boga ki se je žrtvoval za človeštvo. Praznike Odrešenikovega rojstva praznujemo. Veliki pomen imajo ti prazniki ljudem, saj jih združujejo in približujejo, da postanejo bratje in sestre.

Za nas gasilce, ki smo zapisali na svoj prapor besede ljubezni, so pa božični prazniki potrjevanje v našem delu in udejstvovanju! Svetu danes manjka nečesa, kar bi ga osrečilo, kar bi njegovo zmaterializiranost omililo in dalo človeštvu nekaj domače prijetnosti. Ljubezni pogreša svet in človeštvo! Žrtev ne pozna današnja doba; tihih in skritih žrtev, molčečega dela za bližnjega, za brata, sestro...

Tu stojimo mi gasilci kot vitezi. Čudno zveni ta beseda v današnji dobi, toda vkljub temu je resnica, da danes svet ne pozna viteštva, da ne pozna viteštva ljubezni. Mi gasilci pa želimo hoditi po poti, ki jo črta ljubezen, ki jo usmerjajo žrtve, mi hočemo biti vredni svojega velikega dela in črpamo ob veliki skrivnosti učlovečenja božjega nove sile in moči, da bomo lahko v novem letu, ki trka na vrata, svoje naloge vršili še z večjo vnemo, kakor smo jih v pretečenem letu.

Naj nam bodo spomini o božičnih praznikih za spodbudo v novo leto dela, žrtev in premagovanj, ki jih zahteva naša služba ljubezni. Poglejmo ob novem letu v pretečeno leto, na vse, kar smo in kar nismo storili — in naj bo trden naš sklep v letu 1938. hoditi še z večjim ognjem po poti ljubezni. Morda smo, bratje, v preteklem letu pri svojem delu našli mnogo nerazumevanja, naj nas to ne odvrne od našega dela! Saj mi delamo, ker nam čut bratstva in ljubezni do bližnjega tako narekuje! Nikoli nismo delali za plačilo ali hvalo! Tudi nikoli ne bomo!

Bratje gasilci! Kristus, učitelj ljubezni do bližnjega, naš največji Brat, se je rodil! Praznujmo božične praznike s čistim srcem in veselo dušo! Z novim pogumom pa pojdemo v novo leto in požrtvovanja polno leto 1938!

M. V.

»Gasilec« je učna knjiga naša: naročimo jo!

Gasilska izobrazba

Na zadnji skupščini Gasilske zajednice v mesecu maju 1937 je bila sprejeta resolucija, naj se v Ljubljani ustanovi gasilska šola.

Po drugih državah že obstojajo gasilske šole, katere sistematično vzgajajo in izobražujejo gasilce. Gasilske šole v Avstriji vrše izobrazbo gasilcev z večmesečnimi tečaji.

Deželne šole za gasilstvo in reševalno delo obstojajo v Grazu, Celovcu in v Linzu, Dunaj pa ima za poklicno gasilstvo posebne tečaje, ki trajajo tri mesece. Praktična stran teh tečajev obstoja v tem, da se obiskovalci tečaja urijo smotreno v vsem, kar jim je pri njihovem delu potrebno.

Najboljša gasilska šola bo najbrže ona v Grazu, ki nudi izobrazbo v posebnih tečajih raznim gasilskim poslovalcem. Po koledaričnem pregledu tečajev za prvo in drugo polletje leta 1937. se je v prvi polovici leta vršilo v graški gasilski šoli 21 takih tečajev, ki so trajali od dva do štiri dni. Bili so to strokovni tečaji za orodjarje, za vodje motork, za vodje pri obrambi proti dimu itd. Slični tečaji so se vršili tudi v drugi polovici leta.

Ti tečaji imajo tudi namen, izobraziti posebne voditelje za obrambo proti požarom.

Naval na te tečaje je zelo velik, tako da ne morejo niti sprejeti vseh prijavljencev.

Disciplina na tečajih je zelo stroga in je urejena popolnoma po vojaškem načinu.

Za vzgled navajamo dnevni red takega tečaja:

Prvi dan : zjutraj ob 6 morajo tečajniki vstati. Od 7 do 7.30 so telesne vaje. Od 7.30—8 zajutrak, od 8—9.30 redovne vaje in od 9.30—10 odmor. Od 10—12 zopet redovne vaje. Od 12—13.30 opoldanski odmor. Od 13.30—15.30 vaje s sesalnimi cevmi in vaje za polaganje tlačnih cevi. Od 15.30—16 odmor. Od 16—18 zopet vaje s sesalnimi cevmi in vaje v polaganju tlačnih cevi. Ob 21 nočni počitek.

Drugi dan : Do 8 enako kakor prvi dan. Od 8—9 predavanja o ravnanju s cevmi. Od 9—9.30 razdelitev v tri vežbovne skupine in priprava orodja. Od 9.30—10 odmor. Od 10—12 prva vežbovna skupina: šolska vaja s kljukastimi lestvami; druga vežbovna skupina: šolska vaja z nosilnimi in raztezničnimi lestvami. Tretja vežbovna skupina: napadalne vaje. Od 12—13.30 opoldanski odmor. Od 13.30—15.30 prva vežbovna skupina: napadalne vaje, druga vežbovna skupina: šolske vaje v kljukastimi lestvami, tretja vežbovna skupina: šolske vaje s nosilnimi raztezničnimi lestvami. Od 15.30—16 odmor. Od 16—18 iste vaje kakor zgoraj, samo da se vežbovne skupine menjajo. Ob 21 nočni počitek.

Tretji dan tečaja : Do 8 enako kakor prejšnje dni. Od 8 do 9.30 predavanja o nalogah gasilstva v zračni obrambi. Od 9.30—10 odmor. Od 10—12 vežbe z malim gasilskim orodjem. Od 12—13 odmor. Od 13—14.30 šola za cevne vodje.

Posebni tečaji omogočajo posebno izobrazbo gasilcem, ki vršijo posebne naloge pri požarih, reševalnih delih, pri zračnih napadih itd. Graška šola polaga važnost na posebno izobrazbo posameznikov. Vsakemu gasilskemu delu hoče dati s tem poseben pečat, vendar tako, da v celoti tvori vsa izobrazba enoto.

To smo hoteli omeniti, da opozorimo ponovno na našo zahtevo po posebni slovenski gasilski šoli. Naša zahteva po ustanovitvi gasilske šole je utemeljena. Uresničiti jo moramo. Ne bo dolgo, ko bodo Zagrebčani imeli prvo gasilsko šolo v Jugoslaviji. Ta se že gradi ob izdatnih podporah od strani mestne občine in banovine. Namenjena je predvsem za zagrebško gasilstvo, v drugi vrsti za hrvatsko gasilstvo splošno.

Gasilska šola ni samo potrebna za splošno in posebno izobrazbo gasilstva, potrebna je tudi radi tega, da se naše gasilstvo priuči ekonomično ravnati z razpoložljivimi sredstvi. Mnogo nepotrebnega časa se pri naših četah izgubi z administrativnim poslovanjem, ker poslovalci ne znajo pravilno uradovati, še mnogo več pa izgubimo z neracionalno rabo našega orodja. In kje je naša izobrazba za reševalno službo, kje je potrebno znanje in praksa za obrambo proti zračnim napadom? Nešteto je nalog, ki se na novo pojavljajo v našem gasilstvu, katerih se ni mogoče lotiti brez predhodnega temeljitega znanja.

Gasilska zajednica v Ljubljani je letos zaprosila Gasilsko zvezo v Beogradu, da se resno lotimo rešitve tega vprašanja ter da se z vsemi silami zavzamemo za to, da dobimo potrebna sredstva za ustanovitev gasilske šole v Ljubljani. Naloge, ki jih stavi država na naše gasilstvo, je mogoče izvršiti le ob temeljiti izobrazbi in ob izdatni podpori od strani države.

Ves svoj trud in vse svoje moči moramo vložiti v prizadevanje, da se približamo izpopolnitvi našega gasilstva s temeljito izobrazbo. Ne bomo nehali preje, dokler ne dosežemo ustanovitve gasilske šole v Ljubljani.

Ob prehodu iz starega v novo leto ojačimo v sebi to zavest in delajmo, da svoj cilj čimprej dosežemo v blagor našega naroda. V tem smislu želimo tudi vsem svojim sodelavcem in celi slovenski gasilski armadi srečno novo leto.

Dr. Kodre.

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Redne podpore za leto 1937. Starešinstvo je osvojilo načelno stališče, da se podpore razdele na isti način kot lansko leto. Popisnic četam ni potrebno pošiljati, ker jih Kr. banska uprava ne bo zahtevala.

Podpore. Na seji Uprave Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije v dneh od 11. do 13. okt. t. l. je bilo sklenjeno, da Zveza v bodoče ne bo več dajala podpor direktno gasilskim ustanovam. Zveza bo pribavljene proračunske vsote, določene za podpiranje siromašnih gasilskih ustanov, razdelila sorazmerno vsem Gasilskim zajednicam. One jih bodo delile svojim področnim edinicam potrebam in krajevnim prilikam primerno.

Obveščamo o tem čete in župe, da se ne obračajo več na Zvezo s prošnjami za podporo, nego naj take prošnje naslavljaajo na Zajednico.

Ko bo Zveza prišla do sredstev, bo takoj razdelila na Zajednice svoje proračunske vsote, ki so določene za podpiranje gasilskih ustanov.

Pohvala. Zvedeli smo, da je ministrstvo vojske in mornarice po končanih letošnjih vojaških vajah meseca septembra na Dolenjskem napravilo posebno poročilo, v katerem omenja tudi gasilstvo v Sloveniji s sledečo laskavo oceno: »Gasilci so se posebno v Sloveniji pokazali najboljši za vse vrste ekip. To so predvsem prostovoljni gasilci inteligentni in spo-

sobni. Skoro vsi imajo lep gasilski krog.» (Vatrogasci naročito u Sloveniji, pokazali su se najbolji za sve vrste ekipa. To su mahom dobrovoljni vatrogasci inteligentni i vredni. Skoro svi imaju lepu vatrogasnu uniformu.)

Na to pohvalo moramo pač biti ponosni.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice za dravsko banovino

Obćni zbori gasilskih čet v januarju 1938

Po določilih § 18. zakona o org. gas. mora imeti vsaka prostovoljna gasilska četa svoj redni obćni zbor v mesecu januarju. Podrobna navodila so objavljena v letošnjem koledarju pod »Kaj moramo storiti v januarju«.

Točka 1. in 9. v § 19. zak. o org. gasilstva letos odpadeta. Pač pa morajo čete izpopolniti event. izpraznjena odborniška mesta. V ostalem naj se predsedniki točno držijo določil §§ 18. in 19. zakona o org. gasilstva. Na obćnem zboru naj čete obravnavajo tudi vprašanje zavarovanja članstva zato naj stavijo to točko na dnevni red.

Nadzorni odbor naj na vsak način pregleda pred obćnim zborom četno poslovanje (glej § 71. zak. o org. gas.) in sestavi poročilo za skupščino.

Ne pozabite prijaviti obćnega zbora vsaj osem dni preje župi, sreskemu načelstvu in obćini. Vabila na obćni zbor morajo prejeti vsi člani najmanj 8 dni pred obćnim zborom. Najbolje je, da napravite vabilo v obliki okrožnice, ki jo mora vsak član podpisati.

Spored I. strokovno-tehničnega tečaja za izvršujoče člane-gasilce v Celju od 12. do 15. decembra 1937 v gasilskem domu prostovoljne gasilske čete v Celju. **Nedelja 12. decembra 1937:** Gasilsko orodje, pribor in oprema; Gasilska strategija in taktika; Gasilska strategija in taktika s tehniko gašenja; Zakonodajstvo in zgodovina gasilstva; Narodna zavest. — **Ponedeljek 13. decembra 1937:** Gasilsko orodje, pribor in oprema; Teorija, gašenje in dušljivi plini; Stavbarstvo in varnostni ukrepi; Redovne vaje in poveljevanje; Prva pomoč pri nezgodah in tehnična služba. — **Torek 14. decembra 1937:** Gasilsko orodje, oprema in pribor; Delo z orodjem; Gasilska strategija in taktika s tehniko gašenja; Gasilska strategija in taktika s tehniko gašenja; Gasilska disciplina; Služba obrambe proti napadom iz zraka; Praktične vaje z maskami. — **Sreda 15. decembra 1937:** Delo z orodjem; Administracija; Redovne vaje in poveljevanje; Taktične naloge. — **Četrtek 16. decembra 1937:** Izpiti za poveljnike.

Tehnični tečaj se bodo vršili po možnosti v mesecu decembru t. l., sicer pa v začetku prihodnjega leta, in sicer v Celju, Mariboru in Ljubljani. Za tečaj je poslalo prijave že nad eno tretjino čet in bo samo za dosedanje prijavljence (po dva iz vsake čete) potrebno že 16 tečajev. Za prenočišče in hrano prispeva zajednica za vsakega tečajnika. Takoj po tečajih se vršijo izpiti za vse one, ki se bodo na izpite prijavili. Izpiti se vrše po tozadevnih predpisih.

Dne 22. novembra se je vršila seja starešinstva.

Naročite »Gasilca« za l. 1938!

Razpravljalo se je med drugim tudi o teh-le zadevah:

Stanje gasilstva v dravski banovini je sledeče: 26 žup, 946 čet in 30.227 članov. Od zadnje skupščine Zajednice je število čet naraslo za 17.

Po župah se vrše administrativni tečaji. Doslej je 5 žup tečaje izvršilo, 5 žup pa je tečaje napovedalo.

Gasilska župa Šmarje pri Jelšah je dobila novega podstarešino v osebi tov. Počivalnik Josipa, ker se je Prislan Janko preselil. Iz gasilske župe Ptuj se je izselil tov. Franc Breznik, na njegovo mesto pa je bil kooptiran tov. Svaršnik Oto.

Predloge za spremembo zakona je poslalo 7 žup.

Koledarček. Do seje starešinstva je bilo prijavljenih 2918 naročnikov koledarčka skupno z obveznimi izvodi; nova naročila še vedno prihajajo in je verjetno, da bo cela naklada kmalu razdana. Koledarček bo obsegal 368 strani, nekoliko več kakor je bilo prvotno predvideno. Koledarčku so priloženi tudi avtoprometni znaki. Vsem četam bo razposlan še pred Božičnimi prazniki. Cena je ista kakor lansko leto, t. j. din 10.— za komad.

Štiridnevni gasilski tečaji so se pričeli v Celju dne 12. t. m. Vodstvo tečajev obstoja iz: vodje, ki ga določi Gasilska zajednica, administrativnega pomočnika, nadzornega častnika in predavateljev. Udeležbo k tečajem je do dneva starešinske seje prijavilo 324 čet, t. j. 34%. Več žup še prijav ni poslalo. Nekatere župe žele, naj bi se vršili tehnični tečaji na njih sedežih. Starešinstvo pa je sklenilo, da se iz načelnih razlogov vršijo tečaji le v Mariboru, Celju in Ljubljani. Na vsak tečaj bo povabljenih 40 do 50 udeležencev. Za gasilske tečaje je Gasilska zveza dovolila podporo din 65.000.—. Doslej je zasiguranih denarnih sredstev za 27 tečajev. Vsak tečaj bo stal približno din 5.000.—. Gasilska zajednica nosi vse stroške tečaja, tako za prenočišča, prehrano in administrativne pripomočke, ne nosi pa stroškov za vožnjo oz. dohod na tečaje.

Vadnik je v celoti izšel v »Gasilcu« in se sedaj pripravlja ponatis v posebni knjigi. Vsaka četa dobi dva izvoda brezplačno. Stroške za to nosi Gasilska zajednica.

Za »Gasilca« je Gasilska zveza dovolila podporo din 25.000.—.

Gasilska zajednica izda v lastni založbi tudi knjigo o »Stavbarstvu« in knjigo »Naši stroji«.

Čiščenje mlak in vodnjakov. Na vlogo gasilske zajednice za dravsko banovino o pogostem pomanjkanju vode ob priliki požarov, je kr. banska uprava blagovolila poslati naslednje pojasnilo vsem sreskim načelstvom: »Opozorite vse občine tamošnjega področja na tukajšnji razpis II. No. 10.513/1 z dne 31. maja 1935, v katerem se vsem občinam strogo naroča, da vse mlake in druga nabirališča vode, ki naj služijo za gašenje požarov, redno snažijo in iztrebljajo.«

Objavljamo, da g. Franzot Emil iz Ljubljane ni več upravičen za »Gasilca« in »Gasilski koledarček« nabirati oglasov. Dano pooblastilo je poteklo. — Opozarjamo na to vse interesente.

Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani.

**Poveljniki gasilskih čet! Opozorite svoje člane, naj naročijo
»Gasilca«!**

Prihodnje leto

bo naš list — naše strokovno glasilo, naša učna knjiga, naš svetovalec in prijatelj — poskušal v še večji meri ko letos dosledno povedati gasilec in njihovim prijateljem vse, kar je vedeti treba.

Zato mora list dobivati čimveč gasilcev in samarijanov in čimveč onih, ki z nami delajo za ohranitev in čuvanje našega narodnega premoženja in zdravja. In čimveč onih, ki hočejo narod naš obvarovati pred strašnimi neizgodami! Kajti čeravno se nam ni bati ničesar, bodimo na straži!

Mi smo druga armada, narodna in prostovoljna in mi vadimo in učimo same sebe in učiti in vaditi moramo svoj narod. List »Gasilec« je in bodi naša učna knjiga!

Zato moramo pridobiti čimveč naročnikov med nami samimi in med našimi prijatelji in sodelavci.

O Božiču in Novem letu bodimo apostoli za svoj list. Zberimo čimveč naročnikov. Pojdimo k vsakemu, ki je naš vojak: Blagoslova polne praznike Kristusovega rojstva mu želimo in srečno novo leto mu povejmo, potem pa naj bo naša prva prošnja za naročilo »Gasilca«. Pa se pomenu še kaj in ravno sedaj o praznikih si pridobivajmo prijatelje. In če ne bo naročil lista, ne zamerimo mu! Povejmo vsakemu o našem lepem delu in poskušajmo ga pridobiti, da nas ne bo grdo sodil.

Onim pa, ki bodo z vnemo nabirali nove naročnike, bomo dali darila, skromna sicer, kakor smo skromni mi gasilci. Kdor zbere pet novih naročnikov, ki bodo plačali naročnino po 20 din, dobi nagrado 10 din in za vsakih pet novih še po 10 din. Denarno nagrado bomo poslali po pošti ali pa zaračunali pri naročnini. — Pole za nabiranje naročnikov ima vsaka gasilska četa.

Gasilci! Za Novo leto 1938 dajmo drug drugemu darilo: Naročimo »Gasilca«!

»Gasilec« je naš list. Moramo ga naročiti!

ROČNE BRIZGALNE

kupujem, odnosno vzamem v račun pri dobavah motork

ANDREJ SUPAN

Ljubljana, Celovška c. 50

KUPIMO MALO ROČNO BRIZGALNO

v dobrem stanju

PROSTOVOLJNA GASILSKA ČETA ŠALEK PRI VELENJU

PRENOSNA GASILSKA MOTORKA

4 cilindrska, 14 ks, hlajenje na vodo, sesalka iz bronca, z največjim pritiskom 15 atmosfer, poleg dinamo za luč, se ugodno proda. Pojasnila daje: **Hutter Jožef, orodjar prost. gasil. čete Kočevje, št. 158**

Dopisi

Delni župni vaji pri Šmarju

(Ljubljana-okolica)
dne 22. in 29. avg. 1937

Pod vodstvom podstarešine tov. Franca Glihe sta se vršili koncem avgusta t. l. dve prav lepo uspeli delni župni vaji dveh skupin gasilskih čet župe Ljubljana-okolica, in sicer 22. avgusta v Grosupljem, 29. avgusta v Velikem Mlačevem, ki sta pokazali, da so slične vaje nujno potrebne za dosego brezhibnega delovanja in prave discipline čet.

Vaje I. skupine v Grosupljem so se udeležile gasilske čete Šmarje, Škofljica, St. Jurij, Grosuplje, Škocjan, Lavrica in Ponova vas s 313 člani, petimi motornimi in dvema ročnimi brizgalnami, 1135 m cevi ter vso opremo, ki se jo uporablja pri požaru.

Vaja z orodjem se je pričela ob 15 uri 22 minut. Brizgalne se je porazdelilo na vzhodno, zahodno, severno in južno stran vasi. Na alarmni znak roga s stolpa gasilskega doma ob 15 uri 35 minut je prva dala vodo severna stran, ob 15 uri 36 minut, torej eno minuto pozneje, vzhodna stran, zapadna stran pol minute za vzhodno, in nato čez pol minute četrta, južna stran, torej vse štiri strani skupno v treh minutah. Skupno brizganje je trajalo dve minuti.

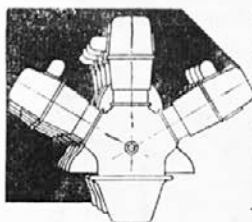
Vaje druge skupine — v Velikem Mlačevem — so se pa udeležile gasilske čete Račna, Malo Mlačevo, Zalna, Loka, Gatina, Luče in Veliko Mlačevo z 90 člani, šestimi ročnimi brizgalna-

Gasilno orodje

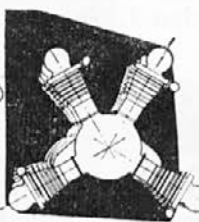
Ing. Hrovatin

Dvotaktni motor

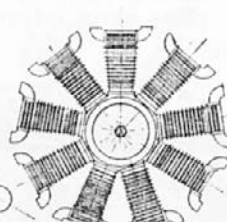
Pri vsakem drugem taktu imamo delovni takt. Torej na vsaki okret motorne gredi imamo eksplozijo. Dvotaktni motor ima pri istem številu obratov v primerjavi s štiritačtnim motorjem dvakrat toliko eksplozij kakor štiritačtni motor.

Sl. 61. Motor oblike "W"

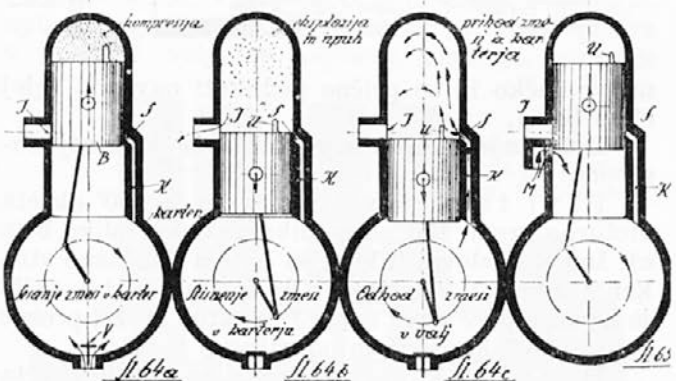
Sl. 62. Motor oblike "X"

Sl. 63. Zvezdasti motor

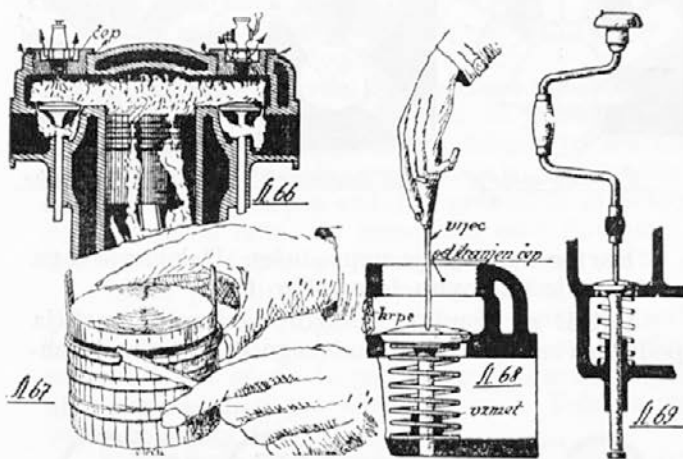
Karter motorja je neprodušen. Delovanje tega motorja je nastopno (glej sliko 64):

Bat B se pomika navzgor, pod njim nastaja podtlak (vakuum), radi katerega vstopa skozi upli-

njač razpršena gonilna zmes (zrak, olje, bencin). Nad batom pa nastaja kompresija. Valj je opremljen z dvema odprtinama S in J in še z zveznim kanalom K, ki veže karter z valjem. Vse odprtine zapira, oziroma odpira bat ob določenem času. Ko je prispel bat do mrtve lege, preskoči električna iskra, vžge gonilno zmes, nastane eksplozija, pritisne bat navzdol ter potom ojnice prenese silo na

vrtečo se motorno gred. Radi pomikanja bata navzdol — karter je neprodušen — se stisne (komprimira) v karterju preje nasesana zmes, preden dospe bat v spodnjo mrtvo lego, odpre gornji rob bata odprtino J (slika 64 b), potem katere izstopijo izgoreli plini na prosto. Bat se pomika še dalje navzdol, prihaja v skrajno mrtvo lego, odpre odprtino S (slika 64 c), nakar plane skozi kanal K komprimirana sveža zmes v valj nad batom ter iztisne po poti usmerjevalnika U zadnje izgorele pline skozi odprtino J. Nato prekorači bat spodnjo

mrtvo točko in se prične pomikati navzgor (glej sliko 64 a).

Delovanje dvotaktnega motorja je torej nastopno:

Prvi takt je pol okreta, to je 180° okreta motorne gredi. Bat se pomika navzdol (slika b in c). Imamo delovni takt. Pod batom istočasno stiskanje zmesi v karterju. Ob spodnji mrtvi točki je izpuh plinov skozi ustje J in vstop sveže, presne zmesi skozi kanal K in odprtino S v valj.

Drugi takt je pol okreta, to je 180° okreta motorne gredi. Bat se pomika navzgor (slika 64 a). On zapre obe odprtini J in S ter komprimira. Nad batom je tedaj kompresijska perijoda. Istočasno sesa bat zmes v karter.

Nato sledi zopet prvi takt z eksplozijo.

Čeprav imajo dvotaktni motorji v primeri s štiritačnimi dvakrat toliko eksplozij, vendar dosežejo le približno 1.5kratno moč napram štiritačnemu motorju. Napolnitev valjev z zmesjo, iztisnenje izpušnih plinov iz valja itd. je pač nepopolno. Ima

mi, 840 m cevi ter vso opremo. Vaja se je pričela z znakom roga ob 15 uri. Prva je dala vodo skupina na južni strani vasi ob 15 uri 3 minute, eno minuto kasneje pa skupina na severni strani, torej skupno v štirih minutah. Skupno brizganje je trajalo dve minuti.

Obe vaji sta bili ustavljeni točno na znak roga, na kar so se vršile redovne vaje, ki so trajale približno po 15 minut. Tov. Franc Gliha se je kot voditelj vaj nato zahvalil vsem tovarišem, poveljnikom in članom za disciplino ter točen odziv, nakar se je vršil defile čet z vso opremo in razhod.

To in ono

Tehnične novosti

Gasilske čete, ki posedujejo avtomobile, bo govo zanimala naprava, ki omogoča neovirano gledanje skozi steklo tudi v najhujšem mrazu. Često se pozimi dogaja, da steklo pred vozačevim sedežem zmrzne ter na ta način onemogoča gledanje in s tem tudi vožnjo. Do sedaj smo mazali steklo z glicerinom ali drugimi posebnimi raztopinami, da bi na ta način preprečili zmrzovanje. V hudem mrazu so pa navadno vsa takšna sredstva odpovedala in vozaču ni preostajalo drugega kot od časa do časa vozilo ustaviti, izstopiti, spraskati led in zbrisati steklo. To je seveda zamudno in neprikladno zlasti za gasilska in reševalna vozila, ki jim je dragocena vsaka sekunda.

Pred kratkim je prišla v promet enostavna naprava, ki je gornje ne-

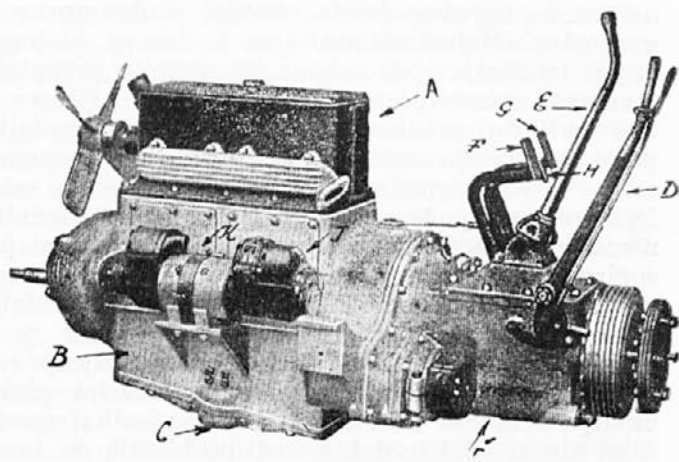
dostatke na mah odpravlja. To je nekak okvir iz dvojnega stekla, med katerim sta razpeti dve tanki žici, ki ju ogreva električni tok. Cel okvir je zrakotesno zaprt in ga prilepimo s pomočjo dveh gumijastih obročkov na poljubno mesto avtomobilskega stekla pred vozačevim sedežem. Tok za segrevanje žic dovajamo iz avtomobilskega akumulatorja. Poraba toka je malenkostna in tudi nabavni stroški cele naprave niso posebno visoki (približno 170 din). Ing. D.

Londonsko gasilstvo ni tako mnogoštevilno, kakor bi kdo mislil. Vsega skupaj je v Londonu 63 požarnih straž, pri katerih je v službi okroglo 2000 gasilskih častnikov in gasilcev. Londonski gasilci so znani športniki in gojijo šport stalno in pri vseh vajah. Vsak gasilec mora pred sprejemom napraviti posebno trimesečno šolo ter prestati poseben izpit.

V Nemčiji prodajajo maske za prebivalstvo po 60 din, ubožni jih pa lahko dobijo za 14 din.

Japonska je sicer izredno močno oborožena za vojno, vendar ni ničesar storila za obrambo prebivalstva pred napadi iz zraka. Sedaj se bojijo na Japonskem, da bi Kitajci ali Rusi z letali napadli njihovo deželo in zato z vso naglico organizirajo obrambo proti napadom iz zraka. Vsak teden po dvakrat so v vseh večjih krajih vaje, tvornice za maske in druga obrambna sredstva pa delajo noč in dan, da pripravijo čimprej vse potrebno.

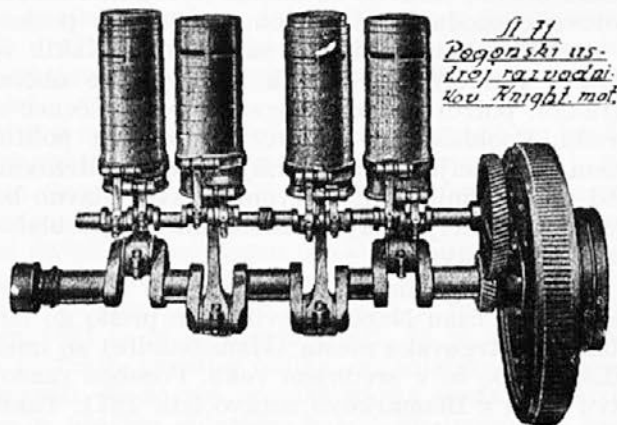
pa dvotaktni motor boljši vrtilni moment in enakomernejši tek, je enostavnejši in lažji (cenejši). Motor se močno greje, ker ni odhod izpušnih plinov popoln in vporablja več bencina.

Sl. 59 - Škoda motor 1/25 H.P.

A-cilindrični blok; B-gornji, C-podnji del karlerja; D-mnjalniki; E-zavorni vzvod; F-prečni vzvod; G-klonni pedal; H-zavorni pedal; I-akcelerator; J-magnetni; K-dinamo.

Vse ostalo, kakor motnje in defekti motorja, uplinjač, gorilne snovi, rezervar in dovod goriva v uplinjač, vžigalne naprave, hlajenje, mazanje

*Sl. 11
Peperovski us-
trej razvodni
kov Knight mot.*

motorja itd. glej priročno knjigo o konstrukciji, delovanju, strežbi in vodstvu modernega avtomobila »Šofer in samovozač«, katero je spisal g. ing. Štolfa Josip. (Knjigo je založila »Jugoslovanska knjigarna« v Ljubljani.)

Gasilstvo v Nemčiji

Nemčija je bila do leta 1919 ustavna monarhija, potem pa do leta 1933 ustavna republika. Leta 1933 je z nastopom narodno-socialistične oblasti postala enotna država in je po državnem osnovnem zakonu razdeljena na upravne dežele, okrožne vladne uprave in občine. Vse pravice gospostva (Hoheitsrechte) ima le država, ki ima tudi edina pravico izdajati in uveljavljati zakone in zakonite predpise. Svoje pravice gospostva vrši država po vodji in kancelarju (Führer und Reichskanzler), ki ima izključno pravico imenovati vlado in uradnike, da vršijo vse javne posle in odločajo sami v vseh zadevah v njegovem imenu. V imenu »Führerja« in po njegovi volji se vršijo spremembe zakonov, uprave in drugo. Državni zbor je le reprezentativen in služi manifestacijam podrejenosti nemškega naroda nemški državi, predstavljeni po »Führerju«, oziroma soglasnosti naroda z odredbami »Führerja« in vlade. Na čelu vsake upravne dežele je od »Führerja« imenovani deželni glavar (Reichsstathalter), ki zastopa v svojem področju vlado, je zaupnik »Führerja« in skrbi predvsem za to, da se vse javno življenje razvija v duhu in smislu »Führerjevih« smernic in odredb. Deželni glavarji smejo izdajati v okvirju državnih zakonov in »Führerjevih« smernic deželne zakone. Deželni glavarji lahko dobijo tudi pooblastilo za imenovanje nižjih deželnih in občinskih uradnikov. Deželne vlade imenuje minister za notranje posle in smejo biti njihovi člani le pripadniki NSDAP¹ kakor vsi javni uradniki in funkcionarji. Deželne vlade imajo le uradniški značaj ter vršijo pod nadzorstvom deželnega glavarja po zakonih določene upravne posle. V bivši pruski državi je dežela razdeljena še na vladna okrožja, okrožja sama v Prusiji in druge dežele so pa še razdeljena na okrajne urade, ki so pa le vmesne upravne inštanace za pomoč deželni vladi. — Vse javno politično življenje pride do izraza v Nemčiji predvsem v mestni in podeželski občini, čeravno so občine le v toliko samoupravne, v kolikor vršijo gotove gospodarske in deloma policijske posle svoje občinske zajednice v okvirju zakonitih določil samostojno. Kakih volitev v občinska zastopstva v Nemčiji ni, ampak imenuje vse občinske zastopnike politična stranka, potrdi jih pa delegat in pooblaščenec »Führerja« pri okrajnem uradu. Pooblaščenci »Führerja« oziroma politične stranke so dodeljeni vsem institucijam, ki ne vršijo direktno državnih poslov, oziroma poslov pod neposrednim nadzorstvom države. Glavno besedo v vsem javnem življenju v Nemčiji imajo ti zastopniki in pooblaščenci »Führerja«. Tako je tudi v gasilstvu.

Nemško gasilstvo se je razvijalo iz srednjeveških meščanskih cehov ter je že v času Napoleonovih vojn prišlo do izraza tudi na deželi. Stara obmorska trgovska mesta (Hansastädte) so imela dobro organizirane gasilske trupe že v srednjem veku. Poseben razvoj se je v nemškem gasilstvu začel z Bismarkovo ustavo leta 1871. Takrat je bil tudi uveljavljen zakon o upravljanju dežel in o pooblastilu deželnim knezom in vladam, da smejo izdajati v okvirju državnih zakonov posebne deželne zakone za svoja področja. Deželni knezi in vlade so to pooblastilo poleg drugega iz-

¹ NSDAP = National-Sozialistische Deutsche Arbeiter Partei; Narodno-socialistična nemška delavska stranka.

rabili posebno v tej smeri, da so izdali obvezne predpise za javno življenje, zlasti pa točne predpise za življenje v občini. Med take predpise so spadali tudi gradbeno-policijski in požarno-policijski predpisi. V obojih so bila vsebovana določila za preprečevanje požarnih in drugih nezgod in pa predpisi za prebivalce občin o dolžnostih pri požarnih in drugih nezgodah. Za prusko državo (deželo) je deželni požarno-policijski red vseboval določila, da morajo večja mesta na svoje stroške in s podporo javnih požarnih zavarovalnic organizirati poklicne gasilce, v manjših mestih in trgih ter večjih vaseh je pa bilo treba organizirati obvezno gasilstvo (Pflichtfeuerwehr), dočim je v manjših podeželskih občinah bilo prepuščeno krajevni požarno-policijskemu oblastvu, da z lastnimi predpisi uredi požarno službo, vse pa s podporo javnih požarnih zavarovalnic (Feuersociäteten). V podeželskih občinah se je pooblastilo za samostojno ureditev požarne službe izrazilo največ v tem, da so se občani združili in prostovoljno opravljali požarno-policijske posle.

Tako se je v malih podeželskih občinah začelo organizirati in razvijati prostovoljno gasilstvo, ki je v veliki večini primerov predstavljalo skupnost občanov malih občin za obrambo proti požarnim nezgodam. Organizacija tega prostovoljnega gasilstva je bila v vseh primerih na skrbi občine in šele pozneje, ko je bil izdan državni društveni zakon, so se občinske gasilske edinice v malih podeželskih občinah organizirale v smislu predpisov tega društvenega zakona. Dokler so bile gasilske edinice organizirane kot skupnost občanov za brambo proti požarom, dokler so torej bile občinske ustanove, so imele javno-pravni značaj. Ko so se pa posamezne edinice organizirale po društvenem zakonu, so svoj javno-pravni značaj izgubile, posebno še tam, kjer so občine zgubile vpliv na gasilska društva, organizirana po novem društvenem zakonu. Tako so imeli v Nemčiji do pred nekoliko leti štiri vrste gasilskih edinic: poklicne, obvezne, prostovoljne-občinske z javno-pravnim značajem in prostovoljne-društva po društvenem zakonu. V tem pogledu je šele leta 1936 prišla sprememba, ko so bila vsa gasilska društva, tako občinska z javno-pravnim značajem, kakor tudi društva po društvenem zakonu, pozvana, da se izjavijo, ali hočejo vršiti javne požarno-policijske posle pod nadzorstvom občine, oziroma dežel.

Obvezne gasilske edinice v malih in srednjih mestih in trgih so predstavljale skupnost vseh davkoplačevalcev (ne prebivalcev-občanov) za obrambo proti požarnim in drugim nezgodam. Vsak davkoplačevalec se je moral izvežbati kot gasilec, kdor pa tega ni hotel ali ni mogel, je moral plačati poseben dodatni davek k osnovnemu davku v mestno, oziroma občinsko blagajno in je potem mesto-občina s tem dodatnim davkom skrbela za gasilstvo in njegovo opremo. Obvezno gasilstvo je bilo deloma v navadi že dolgo pred letom 1871 in bi se moglo trditi, da je bvezno gasilstvo v nemških mestih in trgih prvotna oblika organiziranega gasilstva. Pri tem je treba spomniti, da so vsa nemška mesta imela iz starih časov svoje lastne statute in pravico oblastev, kakor jih imajo pri nas politični okraji in da so smela uveljavljati za svoje področje zakonito-obvezne predpise. Bistven del takih predpisov so bili požarno-policijski predpisi, ki so ravno vsebovali določila o obveznem gasilstvu.

Iz obveznega gasilstva šele se je v Nemčiji razvilo poklicno gasilstvo, ker je do tega nujno moralo priti posebno v 19. stoletju. Povedati

je pa treba, da je poklicno gasilstvo in prej že obvezno gasilstvo v vseh nemških mestih bilo vedno koordinirano policijskim oblastvom, deloma pa tudi priključeno istim kot njihov sestavni del za izvrševanje požarno-policijskih poslov.

Sedaj je gasilstvo v Nemčiji poenoteno (gleichgeschaltet), čeravno je podlaga celi organizaciji še vedno ona stara iz 19. stoletja. Glede nove organizacije nemškega gasilstva je pa vendar važno, da se je pruski deželni zakon o ureditvi požarne policije in gasilstva iz leta 1933 raztegnil leta 1936 na celo državo. Glavna vsebina tega zakona je v tem, da se ustvari iz že obstoječih gasilskih edinic posebna policijska eksekutiva, ki vrši požarno-policijske posle pod nadzorstvom in vodstvom krajevnega policijskega upravnika. Krajevni policijski upravnik mora biti v vsaki občini, oziroma mestu in je uslužbenec dotične občine ali mesta. Ker pa mora nastavitev policijskega upravnika potrditi dežela, oziroma država, je gasilstvo popolnoma podrejeno nadzorstvu državnih organov, t. j. notranjega ministrstva. Za tako ureditev gasilstva je bil precej merodajen ta razlog, da pripadajo krajevnim policijskim upravnikom za časa vojne vse dolžnosti krajeвне pasivne brambe proti napadom iz zraka in plinskim napadom in pa vse dolžnosti pomožne službe. Gasilstvo ima torej v Nemčiji v času vojne izredno velike dolžnosti in naloge.

Krajevne gasilske edince so združene v okrožnih gasilskih zvezah (Kreisfeuerwehrverbände), katerim zakon daje javno-pravni značaj. Dolžnosti okrožnih gasilskih zvez se izražajo posebno v tem, da zbirajo vodje krajevnih gasilskih edinic k posvetovanjem in izmenjavanjukušenj in pa da organizirajo velike vaje, tečaje, šole itd. Udeležba pri vajah je strogo obvezna in se tako more zgoditi, da se zbere pri takih vajah 15 do 20 tisoč gasilcev naenkrat v enem kraju. Tečaji se organizirajo po okrajih in jih vodijo posebni gasilski nadzorniki, nastavljeni od okrožnih zvez. Šole za šolanje gasilcev se vedno bolj množijo in jih je bilo v jeseni 1937 že 67. V gasilsko šolo mora vsaka gasilska četa poslati vsako leto vsaj enega svojega člana. Vse stroške za obisk šole nosijo iste same.

Vodjo (Führerja) okrožne gasilske zveze imenuje deželna vlada sporazumno s pooblaščencom državnega kanclerja. Ta vodja je obenem član tehničnega posvetovalnega organa vsake dežele. Deželni namestnik ima namreč posebne posvetovalne organe, ki se redno sestajajo in dajajo mnenja o raznih gasilskih zadevah dežele.

Okrožne gasilske zveze so zopet združene v provincialnih zvezah, ki imajo tudi javno-pravni značaj. Te gasilske zveze vodijo od deželnega višjega predsednika (Landesoberpräsident), kanclerjevega zaupnika imenovani vodje. Provincialne gasilske zveze združujejo v posebnem tehničnem gasilskem svetu vse vodje okrožnih gasilskih zvez. Tehničnemu svetu pripadajo tudi posebej imenovani zastopniki občin, javnih zavarovalnih zavodov ter inženjerji poklicnih gasilskih čet. Ako okrožja ne morejo organizirati in vzdrževati gasilskih šol, morajo za to skrbeti provincialne gasilske zveze s pomočjo javnih zavarovalnih zavodov in javnih podpor. Poleg tega imajo provincialne gasilske zveze še posebno dolžnost, skrbeti za preventivno požarno brambo in v to svrho izdajati lastne predpise. Provincialne gasilske zveze upravljajo tudi posebne gasilske fonde, v katere prispevajo javni in privatni zavarovalni zavodi.

Vodje vseh provincialnih gasilskih zvez so združeni v državnem gasilskem sosvetu, ki je po svojem javno-pravnem značaju organ ministrstva za notranje posle. Vodjo državnega gasilskega sosveta, njegovega namestnika in uradnike njegovega urada imenuje minister za notranje posle po odobritvi kanclerja. — Državni gasilski sosvet ima nalogo skrbeti za enotno gasilsko literaturo, preizkuševati in odobravati gasilsko opremo in orodje in dajati ministru za notranje posle nasvete in predloge v vseh zadevah požarne brambе, obenem pa tudi podpirati provincialne gasilske zveze pri njihovem delu. Omeniti je treba, da uvajajo v Nemčiji že tretje leto popolnoma enotno gasilsko opremo in gasilsko orodje ter ima celo industrija od državnega gasilskega sosveta točne predpise za izdelavo vseh gasilnih potrebščin.

Vrsta predpisov, ki je bila izdana po letu 1933, urejuje v podrobnostih razmerje med gasilskimi in drugimi oblastmi ter med gasilskimi oblastmi in zasebniki. Tu je treba posebej omeniti razpis državnega ministrstva za notranje posle od 12. I. 1936 III D 6007, ki z gasilskimi edinicami ustvarja policijske izvršne organe posebne vrste in ki ima namen poenotiti gasilstvo v celi državi. Pri vsakem deželnem policijskem oblastvu je ustanovljen poseben urad za gasilske zadeve, ki ima nalogo, izvršiti reorganizacijo gasilstva po izdanih predpisih. Nadalje je važen odlok državnega ministrstva od 8. V. 1936, ki vsebuje podrobne predpise za notranjo organizacijo in notranje poslovanje gasilskih edinic. Poseben predpis od 15. 3. 1936 vsebuje podrobna določila o delu gasilskih edinic pri požarih in neizgledah.

Kljub obilici raznih predpisov, ki so v Nemčiji za gasilske zadeve zadnja leta izšli, je vendar težko ugotoviti pravo razmerje med gasilstvom ter oblastmi in zasebniki, posebno še, ker se vrši ravno sedaj reorganizacija in ni mogoče razmerja presojati, niti po sedanjih, niti po prejšnjih predpisih, pa tudi radi tega ne, ker je tuju težko presoditi v razmerah, ki sedaj v Nemčiji vladajo, organizacijo dela in uprave v nemški državi. Gotovo je, da so gasilske edince nižjega in višjega reda v Nemčiji javno-pravne ustanove, da so gasilske čete posebni policijski organi in morda bi se tudi dalo sklepati, da prostovoljnega gasilstva, kakor ga razumemo mi, v Nemčiji danes prav za prav ni več. Ako še vpoštevamo, da more biti gasilec le oni, ki je izšolan član državne stranke (Sturmabteilung ali Schutzstaffel) bo nam razumljivo tudi razmerje gasilstva do zasebnikov. Dejstvo nadalje, da so občine, dežele in država dolžne vzdrževati policijo in da so gasilske edince posebni policijski organi, nam daje nekoliko pojasnila, kakšne razmere vladajo glede materialnega vzdrževanja gasilstva. Pri tem je pa vsekakor zanimivo, da podrobni predpisi o notranjem poslovanju gasilskih edinic vsebujejo tudi predpise o prostovoljnih in zasebnih prispevkih za gasilstvo.

Gasilske čete! Tudi po številu naročnikov našega lista »Gasilec« Vas cenijo. Več naročnikov je v Vašem kraju, lepše Vas bodo sodili in bolj cenili. Zberite mnogo novih naročnikov za l. 1938!

V 1. številki našega glasila leta 1935. sem priobčil članek »Delo v gasilskih četah pozimi«. Priporočal bi vsem tovarništem, da ponovno članek prečitajo in se po njem ravnaajo.

Največjo pažnjo naj polaga črtdjar na motorke. Za stroje s štiritaktnimi motorji moramo na vsak način v hladnem vremenu uporabljati zimsko olje (»Arctis« in sl.). Ne kupujte slabih olj, temveč le prvovrstna olja znanih znamk, ki jih dobite v plombiranih pločevinastih posodah. Tistih par dinarjev, ki jih plačate več, vas obvaruje večjih izdatkov, ki nastanejo, če mažemo stroj s slabim oljem. Takšni izdatki pa narastejo večkrat v tisočake. Znano mi je, da je neka gasilska četa kupovala v avtomehaničnih delavnicah staro že izgorelo olje, ki so ga izlili iz avtomobilov, ker ga je pač dobila zelo poceni. Kako naj potem motorka, ki je mazana s takšnim oljem, izpolni svojo nalogo na požarišču?

Naša orodišča z malimi izjemami niso kurjena. Zato si moramo pomagati na drug način, da se motorka preveč ne ohladi. V orodiščih, kjer je električna napeljava, postavimo motorko na deske, ki jo pokrijemo z dvojnim zabojem (v večji zaboj brez pokrova nasujemo suhe žagovine, postavimo vanj nekoliko manjši zaboj in zabašemo med stene obeh zabojev tudi žagovino). V notranjosti naj elektrotehnik namesti eno ali več žarnic in zveže z napeljavo. Zaboj opremimo še s toplomerom, ka-

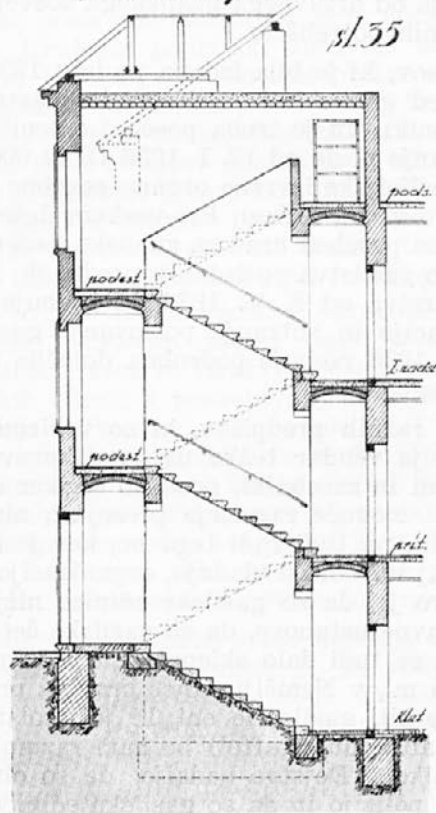
Stavbarstvo za gasilce

Ing. I. Lah:

Instalacijska dela

Za dovršitev in opremo zgradbe so potrebna instalacijska dela, to je napeljava vodovoda, elektrike in plina, seveda le tam, kjer so dani pogoji za to; nadalje naprava peči ali centralne kurjave ter vsa ključavnačarska in kleparska dela.

Prerez stopnišča

Pri napeljavi voda je treba gledati predvsem na to, da so cevi položene tako, da v njih ne zmrzne pozimi voda. Cevi morajo biti izolirane s klobučevino ali tudi s probkovino, posebno one, ki so zunaj zgradbe. Vodovodni instalacijski material je ali iz svinca, litega železa ali pa iz kovanega železa ter pocinkan. Pipe pri vodovodih so starejše iz medenine, novejša pa iz bele kovine ali iz pokromane medenine.

Glavna vodovodna cev se ravna po velikosti zgradbe; za šest do osem stanovanj je predvideti glavno cev premera 20 do 25 mm; posamezni odcepi v zgradbi naj bodo: v kuhinjo premera 13 mm, za pralnice, kopalnice, stranišča premera 19 mm, za požarne in vrtno hidrante 26 mm premera. Poraba vode se računa za eno osebo na dan:

na deželi 45 do 50 litrov,
v manjših mestih 50 do 60 litrov,
v večjih mestih 60 do 100 litrov.

Poraba vode se spreminja z velikostjo kraja, razširjenostjo industrije in obrti. Pri zgoraj navedenih številkah je že upoštevana poraba vode za javne namene: škropljenje cest, parkov, zalivanje vrtov in podobno.

Električna inštalacija obsega napeljavo za razsvetljavo, kuhanje, likanje, segrevanje prostorov in za pogonsko silo raznim strojem v gospodarske in obrtne namene. V prvi vrsti pride električni tok v poštev za razsvetljavo, v

ostale svrhe se izkorišča le tam, kjer je dovolj poceni. Cena toku je namreč različna, za razsvetljavo dražji kakor za pogon strojev; tudi v posameznih krajih so cene električnemu toku različne, kar zavisi od načina pridobivanja toka in razdalje, od koder se dovaja (naprava in vzdrževanje daljnovodov je zelo draga). Hišna napeljava je izvršena tako, da morejo biti žice nad ali pod ometom. Če je napeljava pod ometom, so žice

speljane v tako zvanih Bergmannovih ceveh. Stikala morajo biti nameščena na priročnih in dobro vidnih mestih, predvsem pri vratih v bližini, kjer se odpirajo. Svetilna telesa (luči) morejo biti najrazličnejše oblike,

posebno pogosto se uporabljajo krogle iz motnega stekla, ki dajejo homogeno (enakomerno) svetlobo ter ne mečejo nikakih senc. Kjer hočemo imeti popolnoma enakomerno razsvetljen prostor, naredimo indirektno svetlobo, pri kateri ne vidimo svetlobnih teles, svetloba se odbija od svetlih proskev (stropov in sten). Za napeljavo morajo biti izdelani pravočasno točni načrti, da se pozneje, ko so že prostori izdelani, ne seka reg v zidovih.

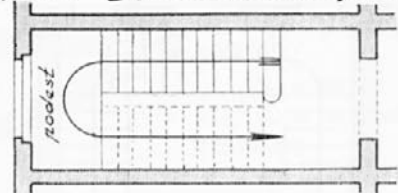
Plinska napeljava se izvršuje danes v stanovanjskih prostorih le še za kuhanje, kurjenje peči v kopalnicah in eventuelno gretje sob.

terega spodnji konec (kroglica) naj bo v notranjščini (najboljše v sredini) zaboja, dočim naj bo lestvica zaradi kontrole zunaj. S prižiganjem žarnic reguliramo temperaturo med 5° do 12° C. Žarnice morajo biti seveda nameščene tako, da jih pri snemanju zaboja z motorke, ne pobijemo.

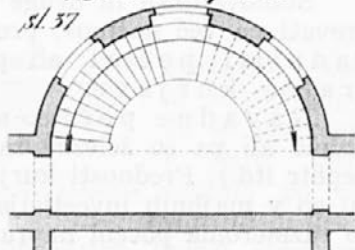
Kjer pa nimamo elektrike v orodišču, si pomagamo na ta način, da ogrevamo z zabojem pokrito motorco z vročo opeko in kamni ali pa z zaprtimi lončenimi posodami, ki jih napolnimo z vrelo vodo. Seveda je ta način neprikladnejši, ker moramo opeko, odnosno lončene steklenice vedno greti in izmenjavati. Gasilskim četam, ki imajo novejšo motorke, pri katerih se ohljuje motor z zrakom (ventilatorjem), priporočam, da motor že pri odhodu zaženejo in ga med vožnjo k požarišču pustijo teči pod malim plinom, t. j. z nizko turanjo. Pri motorjih z vodnim hlajenjem sme teči motor brez vode le toliko, da se malo ugrije. Pri tej priliki naj opozorim na nevarnost zastrupljenja z ogljikovim monoksidom. Če teče motor v zaprtem prostoru, razvija strupene pline, zato bodi pa tu previden in skrbni za zračnjo.

Mraz škoduje tudi gumijastim predmetom (kavčuk). Predvsem moramo paziti, da se ne bodo avtomobilske gume v orodišču dotikale betonskih tal. Zato položimo pod kolesa deske. Tudi maske shranjujmo pozimi v toplejših prostorih. Isto velja za gumirane cevi.

sl. 36 Dvorcimne stopnice

sl. 37 Zovite stopnice

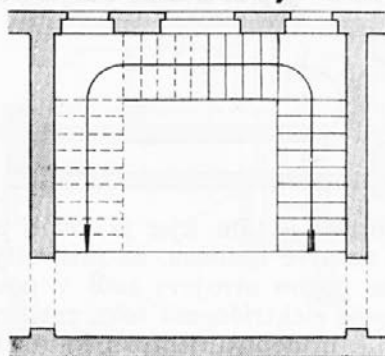
Pri požarih v zimskih mesecih nam delajo največ preglavic cevi, zlasti kadar zmrzuje. Zato moramo paziti, da bo voda v ceveh vedno tekla. Čim po končanem gašenju strojnik vodo zapre, mora poveljnik skrbeti, da moštvo istočasno odklopi vse cevi in izlije iz njih vso vodo. Če so cevi zamrznjene, jih oblivamo s toplo vodo (ne vročo!) približno na vsaka dva metra toliko, da se dajo preganiti. Tako jih zložimo skupaj in nesemo na voz. Doma jih previdno zložimo in znosimo v topel prostor, da se otajajo. Najboljše bo, če posušimo cevi na toplem, ker bi v stolpu zopet zmrznile. Poklicne, pa tudi prostovoljne gasilske čete v večjih mestih pozimi v svojih sušilnih stolpih kurijo. Mi si moramo pač pomagati na ta način, da jih sušimo v obrtnih delavnicah in drugih zakurjenih prostorih, ali pa vsaj v zaprtih prostorih, kjer ni mraza. Goto-vo bo eden od članov ali prijateljev naše organizacije toliko požrtvovalen in dal za sušenje primeren prostor na razpolago. Nikakor pa ne smemo cevi sušiti tik ob peči ali jih stavljati celo na peč, ker previsoka temperatura cevem škoduje.

Tudi iz brizgalne moramo takoj po končanem gašenju izpustiti vso vodo. Dobro je, da pustimo stroj še kratek čas (pozor, da se preveč ne segreje) v teku, ker medtem preostala voda izhlapi. Posebno skrbno je treba izliti vodo iz vakum črpalke.

Pozimi naj poveljnik posveča svojo skrb tudi zdravju svojega mo-

Da moremo ugotoviti, koliko porabimo vode, električnega toka ali plina, so v napeljavah montirani števeci. Vodomer je montiran običajno v kleti pri dovodu od glavne cestne vodovodne cevi, električni števeci za vsako stanovanje posebej, ravno tako tudi plinomeri. Plinomeri ne smejo biti v spalnicah, mo-

sl. 38 Iritomne stopnice

britvi del za brezhibno funkcioniranje kakor tudi za ves dobavljeni material.

Kurjava

Stanovanjske in druge prostore moremo segrevati na več načinov, predvsem pa ali z navadnimi pečmi ali pa s pomočjo centralne kurjave.

Navadne peči so sestavljene iz lončenih pečnic ali pa so železne raznih sistemov (Lutz, Zephir itd.). Prednosti kurjave z navadnimi pečmi so v majhnih investicijskih stroških (te peči so razmeroma poceni napram centralni kurjavi), posamezne prostore moremo kuriti vsakega zase; peči v sobah dajejo stanovanju domačnost. Slaba stran pa je v tem, da moramo vsako peč posebej kuriti ter prenašati kurivo in pepel skozi stanovanjske prostore. Lončene peči morajo biti skrbno sestavljene, vse rege dobro zamazane z glino, kurilna vrata morajo biti dvojna, pred pečjo mora biti železna ali medeninasta pločevina radi požarne varnosti. Lončene peči se počasi segrejejo in držijo razmeroma dolgo toploto, nasprotno pa se železne peči hitro segrejejo in tudi hitro ohladijo. Obstojajo tudi takozvane kombinirane peči, to so železne peči, obdane s plaščem iz lončenih pečnic.

rajo biti lahko dostopni, na suhih mestih; ako so v kletih, naj bodo v bližini stopnic, nikakor pa ne smejo biti v prostorih, kjer so lahko vnetljive snovi.

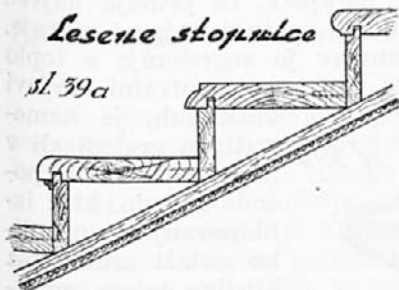
Podjetnik, ki je izvršil inštalacijska dela, mora jamčiti eno leto po dovnetljive snovi.

Drug način segrevanja prostorov je s pomočjo centralne kurjave. Ta način se običajno uporablja le v večjih zgradbah, uradnih in trgovskih hišah, v novjšem času pa tudi v privatnih stanovanjskih zgradbah.

Obstojajo sledeči načini centralne kurjave:

Lesene stopnice

sl. 39a

1. s pomočjo vode, ki jo segrevamo do 80°C (ne sme pa presegati 100°C);

2. s paro;

3. s segretim zrakom;

4. kombinirano z zrakom in vodo;

5. kombinirano s paro in zrakom.

1. Vodo segrevamo v kotlu, ki je navadno nameščen v kleti. Ko se voda segreje, se razteza in se dviguje samo po navpičnih ceveh do ekspanzijske posode, ki se nahaja na podstrešju. Od tod teče po razdelilni cevi v posamezna kurilna telesa — radiatorje ali grelce in iz teh pa ohlajena zopet po zbiralni cevi nazaj v kotel. Tako voda stalno cirkulira (kroži).

Betonske stopnice

2. Vodo segrevamo v kotlu tako dolgo, da se spremeni v paro. Paro vodimo po ceveh do grelcev,

kjer se ohladi in kondenzira (zopet spremeni v vodo); nastala voda teče po ceveh nazaj v kotel. Na ta način je mogoče več poslopij greti samo z enim kotlom; toploto moremo poljubno regulirati. Pri nepravilnem ravnanju obstoja nevarnost eksplozije.

3. S segretim zrakom grejemo prostore na ta način, da segrejemo zrak s pomočjo peči, najboljše železnih, ki se nahajajo v kleti. Segret zrak vodimo po kanalih v zidu v ogrevalne prostore. Odprtina, skozi katero prihaja topel zrak, se nahaja v višini 2—3 m nad tlemi. Pod stropom se nahaja druga odprtina, ki vodi v kanal, skozi katerega odhaja pokvarjen zrak na prosto.

štva, zlasti če se ljudje zmočijo na požarišču in se morajo potem mokri voziti domov. Marsikateri je na ta način dobil hud prehlad, katerega posledice je čutil celo življenje ali pa je zaradi tega celo umrl.

V zimskem času, ko ima pretežni del naših članov največ časa, prirejte sestanke, na katerih berite »Gasilca« ali druge strokovne knjige in si na ta način izpopolnjujte svoje strokovno znanje. Ing. D.

V Belgiji morajo biti častniki pri poklicnih gasilcih inženjerji ali artilerijski častniki. Pri prostovoljnih gasilcih lahko postane častnik le oni, ki je obiskoval šesttedenski tečaj in šolo pri poklicnih gasilcih.

Glede požarne brambе v primeru vojne je belgijska vlada predložila kralju Leopoldu sledeče poročilo: »Največja nevarnost za prebivalstvo pomenijo v primeru vojne požari, ki nastanejo pri zračnih napadih. Zato je komisija za mobilizacijo izdelala posebno navodila za ureditev požarne brambе. Navodila vsebujejo, kaj je treba že v mirnih časih pripraviti za čas vojne. Kdor hoče v vojni že imeti uspešno delujoče gasilstvo, ga mora že prej urediti in uriti. Na vsak način je potrebno vso požarno brambo organizirati po nekem načrtu, ki ga pa ne bodo izvrševale krajevne (občinske) uprave.« — Na podlagi tega poročila je izdal belgijski kralj posebno uredbо, ki v svojih določilih vsebuje sledeča načela: 1. Državna oblast imenuje gasilske častnike in potrjuje službene predpise za gasilske organizacije; 2.

vse gasilske organizacije nadzirajo državni nadzorniki; 3. gasilske edince po občinah se morajo združiti v okrajne in jim poveljuje okrajni požarni mojster.

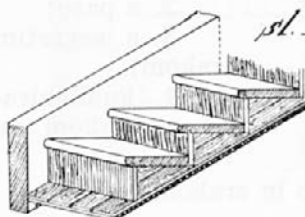
Ta uredba je že iz leta 1935. Zanimivo je vsekakor, da tudi tako zvezne demokratične države gasilstvo vedno bolj podrejajo državnim oblastem in njihovem nadzorovanju. (Podržavljeno gasilstvo že imajo: Francija, Italija, Nemčija, pod državnim nadzorstvom je pa gasilstvo na Madžarskem, v Avstriji, na Poljskem, v Belgiji in dr.)

Kuhinjo, ki oskrbuje gasilce pri požarih s hrano in pijačo, imajo londonski gasilci. Baje imajo tudi angleški ali londonski gasilci pri požarih skoro vedno izredno žejo in primeren tek. — Čudno je, da pri nas gasilcem zamerijo, če med požarom po potrebi pijejo. Saj je žeja naravna posledica dela in napora v vročini. Seveda preveč se ne sme piti.

Pariški gasilski polk (Francija) ima po vojaško organizirano gasilstvo) ima znamenito posebnost. Pri raznih nezgodah in nesrečah zgubijo ponesrečenci mnogo krvi. Za take primere so na vseh rešilnih postajah gasilnega in reševalnega polka stalno na razpolago dajalci krvi, ki dajejo svojo kri ponesrečencem. Leta 1934 n. pr. je bilo 214 primerov takega dajanja krvi. V oddelek za dajanje krvi more biti sprejet le popolnoma zdrav moški. Posebni zdravniki dajalce krvi stalno nadzirajo. — Torej je tudi v tem pogledu pariško gasilstvo vedno pripravljeno.

Ta način kurjave se uporablja v takih zgradbah, kjer se nahaja mnogo ljudi in se zrak hitro pokvari, to je v šolah, bolnicah, gledališčih itd.

Kombinirane kurjave so združene z več načini, ki so zgoraj navedeni. Centralno kurjavo v vseh zgoraj navedenih načinih mora upravljati izšolano osebje. Grelce (radijatorje) postavljamo navadno v okenske parapete, tu prihaja največ svežega zraka v sobo in se tudi najprej segreje. Izmed centralnih kurjav je segrevanje s toplo vodo najbolj zdravo; ker je pri centralni kurjavi

zrak suh, je namestiti na grelcih ali v neposredni bližini posode z vodo, ki z izhlapevanjem nekoliko ovlaži zrak. Vsa kurilna telesa morajo biti čista in se ne sme na njih nabirati prah.

Toplota, ki je najprimernejša za posamezne prostore, je sledeča:

1. stanovanjski prostori, kopalnice, kuhinje itd. 20° C
- predprostori, veže, stranišča 15° C
- stopnišča 10° C
2. trgovski, pisarniški, gostilniški prostori, hotelske sobe 20° C
3. šole, učilnice, telovadnice, umivalnice, predavalnice 20° C
- zbirke, hodniki itd. 18° C
- stopnišča 15° C
4. bolnišnice, bolniške sobe, kopalnice 22° C
5. tovarniški prostori: ročno delo 20° C
- težko ročno delo 15° C
- lavarne 10° C
6. cerkve 10°—15° C
7. gledališča, kino 18° C

Temperatura naj bo v prostorih kolikor močnejše stalna, vsako izpreminjanje vpliva neugodno na človeški organizem.

Pridobivajte nove naročnike za naš list!
Pri gasilski četi je nabiralna pola za nove naročnike »Gasilca«. Tam se vpisujejo novi naročniki.

VESTNIK OBRAMBE

PRED NAPADI IZ ZRAKA

IZDAJA BANOVINSKI ODBOR ZA ZAŠČITO CIVILNEGA PREBIVALSTVA
PRED SOVRAZNIMI NAPADI IZ ZRAKA V LJUBLJANI

Urednik: Bedrač Janko, tajnik propagandne komisije

Splošni pojmi napada iz zraka

1. Cilj napada

V eventualni bodoči vojni je mogoče, da bo izpostavljena napadom sovražnih zrakoplovnih sredstev cela naša država in to ne samo bojišče kot tako, temveč še v mnogo večji meri tudi zaledje.

Cilj napada v zaledju, zlasti v globokem zaledju bi bil: uničevanje letališč, onemogočanje ali oteževanje preskrbe vojne sile na bojišču z uničevanjem raznih potrebnih sredstev, motenjem prometa in dela v tovarnah ter skladiščih, ki so potrebni vojni sili. Dalje bi bil cilj sovražnika ogrožati državno, javno in privatno imovino, motenje pravičnega vršenja in opravljanja državne in vojne uprave ter javne službe, demoraliziranje prebivalstva, omajanje zaupanja v njegove voditelje, širjenje splošnega zadovoljstva in podpiranje vstajev, vse to s ciljem, da bi se v narodu ubila volja za nadaljnji odpor in na ta način pripomoglo k čimprejšnji kapitulaciji.

Iz teh razlogov bi bili poedini cilji za napad s sovražnimi zrakoplovnimi sredstvi na celem ozemlju države: zrakoplovne baze (letališča), prestolnica in važna upravna, prometna in gospodarska središča, važna križišča cest in železnic, prebivalstvo v večjih mestih, važne tovarne, mesta, ki imajo ali bi dobila značaj kot baze vojne sile, mesta, v katerih je razvita industrija, ki služi vojski in deželni obrambi, železniške, parobrodne in letalske postaje, železniške proge in vozovi, pomorska in rečna pristanišča ter ladje, razna skladišča, ceste, vodovodi, električne centrale, mlini, mostovi in drugi objekti in poslopja, ki so potrebna vojski in prebivalstvu. Med navedenimi bi bili lahko za cilj napada tudi gozdovi, kakor tudi polja z dozolerim žitom.

V kolikor je značaj, vrednost in velikost označenih ciljev večja, toliko verjetnejše jih bo napadel sovražnik iz zraka.

Manj pridejo za napad v poštev kraji, ki so izven dejstva vojne sile, posebno pa oni, preko katerih ne vodijo nobene važne prometne sile, kjer ni večjih naseljenih mest, industrijskih podjetij ali drugih važnih objektov.

2. Napadalna sredstva in način napada

Napad se vrši navadno s pomočjo aeroplanov in hidroplanov raznih tip, kot so: aparati za dnevno in nočno bombardiranje, veliki transportni aparati, eventuelno tudi aparati za opazovanje in borbo.

Poleg aeroplanov in hidroplanov uporabljajo za napad tudi zrakoplove (zračne ladje).

Napadalna sredstva so lahko: bombe, strojne puške, lahki brzo-strelni topovi, torpeda, bojni strupi in bacili. Poleg navedenih sredstev, ki imajo neposredno dejstvo, je možno, da bodo letala metala in raz-

širjala tudi letake propagandne in revolucionarne vsebine ter prevažala vohune, kakor tudi cele oborožene oddelke in jih odlagala v zaledju z namenom, da uničijo poedine važne točke, odnosno objekte (mostove, centrale itd.).

B o m b e

Glavna napadalna sredstva so bombe. Dejstvo in učinek bombe zavisi od njene velikosti, teže in vsebine (polnjenja). Velikost, teža in vsebina bomb je zelo različna. Teža je v sorazmerju z velikostjo. Sodobne letalske bombe, ki so stvarno preizkušene, izgotavljajo v velikosti od 9 do 55 cm premera (kalibra) s težo od 10 do 2000 kg. Z njimi se lahko bombardira iz višine do 6000 m.

Uporabo večjih bomb, posebno pa onih preko 1000 kg še proučavajo. Zaenkrat smatrajo kot mnogo boljše, če je letalo za bombardiranje opremljeno s tremi bombami po 300 kg nego z eno, ki tehta 1000 kg.

Verjetno je, da bodo najbolj uporabljali bombe manjših in srednjih kalibrov od 10 do 200 kg težke, ki bi jih metali iz povprečne višine okoli 2000 m, kar pa seveda zavisi od jakosti obrambe napadenega objekta.

Bombe so napolnjene z razstrelivi, zažigalnimi sredstvi in z bojnimi strupi.

Bombe, ki služijo izključno za povzročanje požara, so navadno zelo majhne in to od 1 do 5 kg in jih navadno letalo lahko vzame s seboj v večji količini. Učinek vžigalnih bomb, zlasti novejših, ki so polnjene s snovmi, ki pri gorenju razvijajo veliko vročino in se težko gasijo, je zelo močan. Ravno zaradi tega je napad z vžigalnimi bombami zelo nevaren.

Bombe, ki so polnjene z razstrelivi, služijo za obmetavanje skupin živih ciljev (ljudi) ali pa za rušenje stavb. Istočasno pa te bombe lahko povzročajo tudi požar. Za obmetavanje ljudi se poslužujejo navadno manjših bomb, ki eksplodirajo takoj pri udaru. Delci teh bomb imajo velik učinek na vse strani.

Večje bombe služijo za rušenje. Napravljene so navadno tako, da eksplodirajo šele, ko dovolj daleč prodrejo v predmet in imajo zaradi tega večji rušilni učinek.

Bombe z bojnimi strupi služijo za zastrupljanje gotovega ozemlja in to za krajši ali daljši čas.

S t r o j n e p u š k e

Letala so navadno oborožena s strojnimi puškami (mitraljezami), ki jih predvsem uporabljajo za boj v zraku. Lahko pa uporabljajo letala strojne puške tudi proti živim ciljem na zemlji, kadar se ljudje pojavijo v manjših ali večjih skupinah.

Pri napadih v zaledju se nudi letalom ugodna prilika za uporabo strojnih pušk, če se ljudje ali živina pojavijo in kretajo na odprtih prostorih izven zaklonišč.

Na eni strani je ugodno, ker se letalo kreta z veliko brzino in nenadno pojavlja, na drugi strani je pa za streljanje neugodno, ker se cilj zaradi velike brzine neprestano menjava in na ta način otežava merjenje ter se tako zmanjša točnost pogodkov. Večje uspehe v streljanju imajo ona letala, ki so oborožena z večjim številom strojnih pušk, ker na ta način s svojimi izstrelki bolj na gosto obsipavajo določeni cilj.

Brzostrelni topovi

se uporabljajo za oboroževanje posebnih vrst letal večjih tip. Topovi služijo v prvi vrsti za samoobrambo letala, lahko se pa uporabljajo tudi v druge bojne namene. Pri napadanju objektov v zaledju ni verjetno, da bi se posluževali topov, ni pa tudi to izključeno.

Torpeda

uporablja lahko hidroplan, ki leta na površini vode, proti ladjam ali drugim objektom na vodi.

Bojni strupi in bakterije

Uporaba teh sredstev je po mednarodnih dogovorih prepovedana. Kljub temu moramo misliti na obrambo in jo pripraviti za slučaj, če bi jih sovražnik uporabil.

Ta sredstva se lahko uporabljajo bodisi v bombah, ki so z njimi polnjene in vržene iz letala ali pa neposredno iz samega letala na kakšen drug primeren način. Bojni strupi so huda napadalna sredstva, ki zahtevajo pri obrambi posebno skrb v pripravah in izvedbi.

Posredna sredstva

Letala in zračne ladje mečejo lahko tudi letake, ki so navadno tendenciozne vsebine, z namenom vplivati neugodno na razpoloženje in voljo prebivalstva ter organov raznih javnih služb. Takšni letaki bi vsebovali n. pr.: razne vznemirjujoče vesti in lažnjiva poročila o poteku vojnih operacij, o zadržanju in delu vlade, vrhovnega poveljstva in posameznih visokih oseb iz političnih in vojnih krogov, o gospodarskem položaju, o vstajah itd.

Vohune in oddelke odlagajo letala v zaledju v vohunske svrhe ali pa da bi naščuvali prebivalce gotovega kraja k uporabi proti državni oblasti. Možno je pa tudi, da bi ti vohuni ali oddelki ogrožali ali uničevali važne objekte, ki služijo deželni obrambi itd.

Način napada

Napade lahko izvedejo posamezna letala v manjših skupinah, v katerih je le nekaj aeroplanov (hidroplanov), pa tudi v večjih skupinah v jakosti ene ali več eskadril od 8 do 12 aparatov.

Napadi so lahko dnevni ali nočni. Dnevne napade proti večjim in važnim objektom izvedejo navadno skupine, ki so sestavljene iz večjega števila letal. Nočne napade izvršijo v godnih prilikah navadno v manjših skupinah z le nekaj letali, ki jih pa pošiljajo v kratkih časovnih razmakh drugo zo drugim. Napadi se lahko vršijo pogosto ali pa bolj redko. Moramo pa računati s tem, da bodo večkrat napadeni važni in občutljivi objekti, zlasti pa važnejša upravna središča, kakor tudi industrijske in prometne ustanove.

Napad lahko izvršijo letala, ki imajo večjo ali pa tudi manjšo nosilnost. Močnejši so seveda aparati, ki imajo večjo nosilnost in morejo nositi večje število bomb, odnosno bombe večjih kalibrov. Ker so pa ta letala zelo draga, niso tako številna. Zaenkrat se smatra njihova uporaba kot nerentabilna, ker njihova koristna teža slabo narašča v sorazmerju s splošno težo in vrednostjo. Zato lahko računamo, da jih bodo bolj redko uporabljali.

Nosilna moč je zavisna od velikosti ozemlja, ki ga more letalo preleteti. Iz tega razloga moremo zaenkrat računati le na srednje močna letala, ki morejo prenašati od 500 do 1000 kg napadalnih sredstev.

Potujoča protiplinska razstava

Dolžnost vsake države je, da že v mirnem času poduči prebivalstvo, kako se bo ravnalo za slučaj sovražnih napadov iz zraka, posebno pa še o najnevarnejšem bojnem strupu — iperitu. V nasprotnem slučaju so lahko žrtve med prebivalstvom v zaledju res ogromne. Kot dokaz nam lahko služijo sedanje vojne — v Španiji in na Kitajskem, kjer se v praksi izvaja teorija o totalni ali splošni vojni.

Po tej teoriji niso sovražniki le vojaki na bojišču, ampak tudi prebivalstvo v zaledju. Kmetijsko prebivalstvo prideluje živež, del tega živeža je namenjen tudi vojaštvu; v tovarnah se izdelujejo vojaške potrebščine in iz zaledja pridejo tudi rezerve na bojišče. Zato moramo vse to že v zaledju uničiti z napadi iz zraka — in hitreje bomo zmagali. Dozorela žitna polja lahko vžigamo z vžigalnimi bombami, tovarne lahko rušimo z rušilnimi bombami, potem bo vojakom na bojišču primanjkovalo kruha, streliva in drugih vojnih potrebščin. Tako trdi nemški general Ludendorf, ki je prvi po svetovni vojni sprožil to s knjigo »Der totale Krieg«. Vidimo, da se ta teorija sedaj že izvaja v praksi — —

Ker so torej v slučaju vojne prizadeti tudi prebivalci v zaledju, morajo države že v mirnem času posvetiti posebno pozornost naslednjim vprašanjem:

1. poduku prebivalstva o ravnanju ob in po sovražnem napadu iz zraka;
2. ekipam (oddelkom) za ugotavljanje in uničevanje bojnih strupov;
3. odstranitvi vseh predmetov iz podstrešij, vsaj v mestih in trgih (vžigalne bombe!);
4. dodelitvi zadostnega števila plinskih mask občinam za one prebivalce, ki nimajo sredstev za nakup plinske maske, in
5. zidavi javnih zaklonišč v mestih.

Glede prvega vprašanja je naša kraljevska banska uprava storila svojo dolžnost. Kot prva v državi in najbrže tudi v Evropi je organizirala in finansirala potujočo protiplinsko razstavo v treh železniških vozovih, ki jih je dala na razpolago Generalna direkcija državnih železnic.

Posebna zasluga za prireditev omenjene razstave gre načelniku upravnega oddelka kraljevske banske uprave g. dr. Hubadu in referentu g. Majstru. Razstavo je v zelo kratkem času (v treh dneh!) spretno in okusno aranžiral urednik »Vestnika obrambe«, ki je prevzel tudi vodstvo razstave.

Razstava je potovala od 2. septembra do 30. novembra tega leta po raznih železniških progah v naši banovini in jo je obiskalo približno 100.000 obiskovalcev. Vodja razstave je neumorno predaval (osem ur dnevno), saj je imel v tem času čez tisoč predavanj. — Po treh mescih se je razstava vrnila v Ljubljano, kjer bo odprta za nameščence državnih uradov, šolsko mladino in za ostalo prebivalstvo, spomladi pa bo delegirana v one kraje naše banovine, kjer še ni bila.

Do sedaj je bila razstava v naslednjih krajih:

2. IX.	Škofljica	700
3. IX.	Grosuplje	1500
4. IX.	Višnja gora	450
5. IX.	Stična	2100 (nedelja)
6. IX.	Radohova vas	600
7. IX.	Velika Loka	800
8. IX.	Trebnje	2300
9. IX.	Mirna peč	500
10. IX.	Novo mesto	400
11. IX.	Novo mesto	2100
12. IX.	Novo mesto	600
13. IX.	Mirna	750
14. IX.	Mokronog	1350
15. IX.	Št. Janž	850
16. IX.	Čušperk	400
17. IX.	Dobropolje	800
18. IX.	Velike Lašče	700
19. IX.	Ortnek	700
20. IX.	Ribnica	1800
21. IX.	Kočevje	1750
22. IX.	Kočevje	1200
23. IX.	Urejanje razstave za obisk inozemskih vojaških delegacij in atašejev.	
24. IX.	Novo mesto — obisk inozemskih vojaških delegacij in atašejev.	
25. IX.	do 1. X. gariranje razstave v Trebnjem, do odhoda vojaških transportov iz manevrskega ozemlja na Dolenjskem.	
1. X.	Birčna vas	350
2. X.	Birčna vas-Uršna sela	380
3. X.	Uršna sela-Rožni dol	1100
4. X.	Rožni dol	350
5. X.	Semič	1000
6. X.	Črnomelj	1200
7. X.	Gradac	1000
8. X.	Metlika	1100
9. X.	Metlika	200
10. X.	Odhod za Pragersko	
11. X.	Pragersko	1300
12. X.	Sv. Lovrenc	800
13. X.	Ptuj	2300
14. X.	Ptuj	2200
15. X.	Moškanjci	2000
16. X.	Ormož	1200
17. X.	Središče	1500
18. X.	Dolnja Lendava	800
19. X.	Dolnja Lendava	1000
20. X.	Ivanjkovci	1200
21. X.	Ljutomer	1800
22. X.	Veržej	800

23. X.	Beltinci	1500
24. X.	Murska Sobota	2500
25. X.	Gornja Lendava-Mačkovci	1450
26. X.	Hodoš	1000
27. X.	Križevci pri Ljutomeru	900
28. X.	Križevci-Slatina Radenci	1000
29. X.	Slatina Radenci	1000
30. X.	Gornja Radgona	1500
31. X.	Gornja Radgona	2000
1. XI.	Odhod za št. Ilj	
2. XI.	št. Ilj	550
3. XI.	Pesnica	500
4. XI.	Maribor	1800
5. XI.	Maribor	1200
6. XI.	Maribor	1500
7. XI.	Maribor	1800
8. XI.	Maribor	2000
9. XI.	Hoče	800
10. XI.	Rače-Fram	1500
11. XI.	Slov. Bistrica	1500
12. XI.	Poljčane	1700
13. XI.	Ponikva	500
14. XI.	Grobelno	700
15. XI.	Šmarje pri Jelšah	1350
16. XI.	Mestinje	900
17. XI.	Rogaška Slatina	950
18. XI.	Rogaška Slatina-Rogatec	1300
19. XI.	Sv. Jurij ob juž. žel.	1300
20. XI.	Štore	1100
21. XI.	Celje	1500
22. XI.	Celje	1800
23. XI.	Celje	2800
24. XI.	Celje	2000
25. XI.	Celje	1500
26. XI.	Maribor	1000
27. XI.	Maribor	800
28. XI.	Maribor	150
29. XI.	Maribor	900
30. XI.	Maribor	570

drugič v
Mariboru!

Odhod iz Maribora dne 30. XI. ob 13. uri, prihod v Ljubljano ob 19. uri.

»GASILEC« izhaja vsakega 15. v mesecu in stane za člane letno din 20.—, za čete in župe pa din 30.—. Naročnina za inozemstvo din 40.—. Posamezna številka stane din 2'50. — List izdaja Gasilska zajednica za dravsko banovino v Ljubljani, za njo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Urednik Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. Za uredništvo odgovoren Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. Vse dopise pošiljajte na naslov: Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuj. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.